

Fig. 1. Kirken set fra øst med hovedtrappe og sidepavilloner. Foto AM 2008. – *The church viewed from the east with the entrance steps and side pavilions.*

KRISTKIRKEN

Oversigt. Den store kirke vest for Haderslevvej er opført 1923–25. Den er bygget i en markant nyklassicistisk stil efter tegninger af Koldingarkitekterne Christian Svane og Axel G. Jørgensen, der vandt en arkitektkonkurrence 1921, som affødte flere betydelige forslag. Ved kirkens indvielse 22. marts 1925 udskiltes kirkens nye sogn omfattende hele området syd for Kolding Å. En tilbygning til koret med kontorer og menighedslokaler er opført af Lauge Juul's Tegnastue og taget i brug 1987.

Historisk indledning. Allerede 1906 var tanken om en ny kirke til aflastning af Skt. Nikolaj, der indtil da var byens eneste, fremme, men først 1913 nedsatte menighedsrådet et udvalg til at arbejde med sagen.¹ Efter at der var opnået enighed om

at placere den nye kirke syd for Kolding Å, stillede kommunen 1918 en grund til rådighed på den såkaldte Riis' Toft, og herefter begyndte indsamlingen til byggeriet. Selv om staten foreløbig afsløgte at yde tilskud, udskrev en komite med købmand Hans Have som formand 1921 en konkurrence om tegninger til en ny kirke. Denne skulle efter betingelserne være orienteret med tårnet mod øst, ud imod Haderslevvej. Konkurrencen blev vundet af Christian Svane og Axel G. Jørgensen, og samme år godkendte Kirkeministeriet, at missionshuset Bethel midlertidig måtte benyttes til gudstjeneste, indtil en ny kirke var bygget.² Den første præst, J. M. Roesen,³ var fra 1921 en drivende kraft bag kirkens opførelse, der kom til at koste 559.000 kr.,

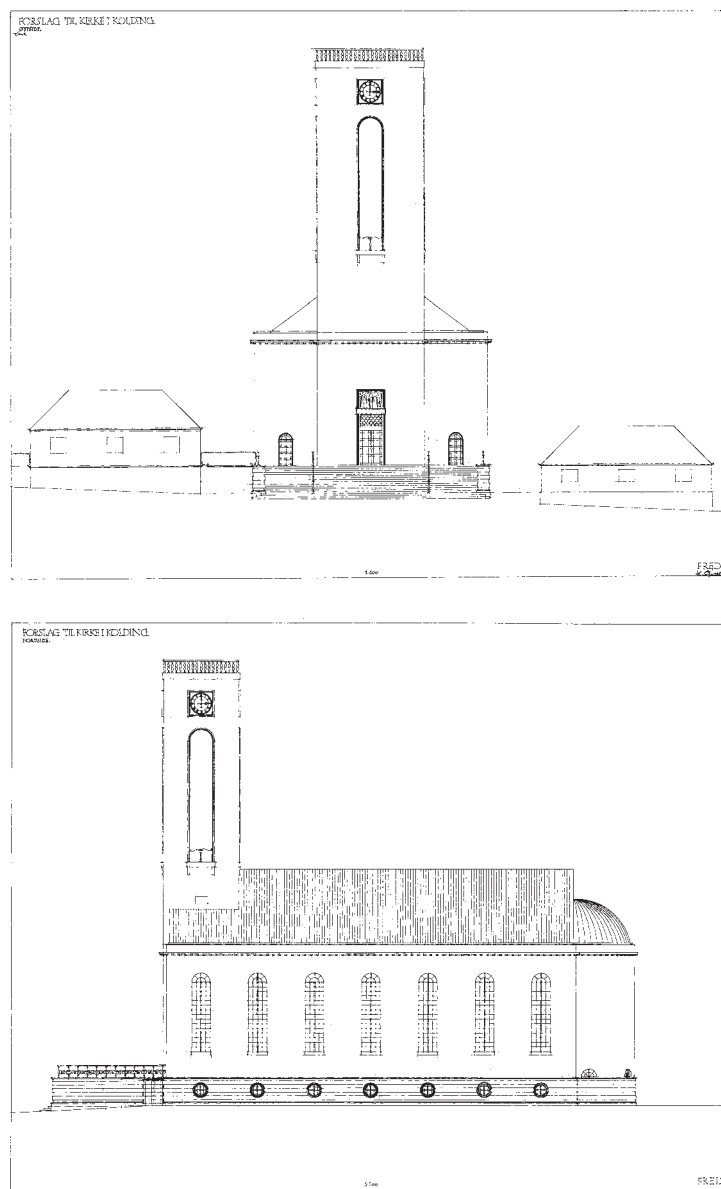

Fig. 2-3. Kaj Gottlobs konkurrenceforslag 1921 (s. 830). Opstalter. I Danmarks Kunstbibliotek. 1:600. – *Kaj Gottlob's competition proposal, 1921. Elevations.*

hvoraf staten ydede de 250.000 kr. Grundstenen blev nedlagt 21. april 1923, og kirken blev indviet 22. marts 1925 af biskoppen over det nyoprettede Haderslev Stift, Valdemar Ammundsen. To sidepavilloner mod gaden, der er bolig for præst og kordegn, er sammen med tilhørende buegange opført i de følgende år, 1926-29. Kirkekomiteen vedtog 1924, at den nye kirke skulle kaldes Kristkirken.

Arkitektkonkurrencen 1921 afholdtes med bistand af Kunstakademiet, der nedsatte et bedømmelsesudvalg bestående af tre af tidens førende arkitekter: Carl Brummer, Andreas Clemmensen og Carl Petersen. I første omgang indbød man arkitekterne Kaj Gottlob, Frederik Kiørboe og Holger Mundt til at deltage i konkurrencen. Senere udvidedes indbydelsen til også at omfatte

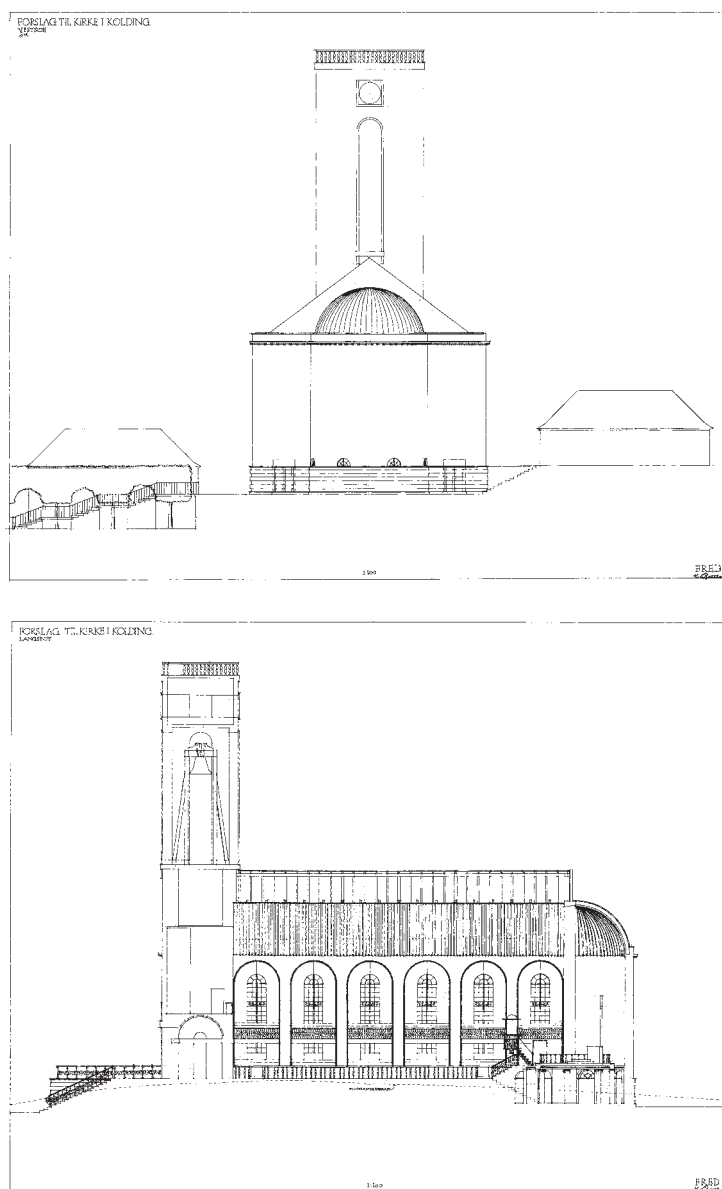

Fig. 4-5. Kaj Gottlobs konkurrenceforslag 1921 (s. 830). Opstalt og længdesnit. I Danmarks Kunstbibliotek. 1:600. – *Kaj Gottlob's competition proposal, 1921. Elevation and longitudinal section.*

arkitekter, der var bosiddende i Kolding: Christian Svane, Axel G. Jørgensen, Ernst Petersen og Robert Valdemar Schmidt. Der indkom i alt seks forslag, hvoraf dog ingen fandtes helt tilfredsstillende. Efter afstemning blandt dommerne blev der flertal for Christian Svane og Axel G. Jørgensen's fælles projekt, som indstilledes til udførelse, idet dele heraf dog ønskedes omarbejdet.⁴

Konkurrencen fandt sted i en tid, da danske arkitekter på ny orienterede sig mod den klassicisme, som hundrede år tidligere havde fundet sit hovedudtryk i C. F. Hansens kirkebygninger: Hørsholm, Vor Frue Kirke i København og Vonsild Kirke.⁵ Klassicismens former prægede ikke blot vinderprojektet, men også flere af de øvrige forslag, hvoraf et par skal nævnes.⁶

Fig. 8. Kaj Gottlobs konkurrenceforslag 1921 (s. 830). Perspektiv af kirkens facade mod gaden. Akvarel i Danmarks Kunstbibliotek. – Kaj Gottlob's competition proposal 1921. Perspective view of the facade of the church towards the street.

Fig. 9. Ernst Petersens konkurrenceforslag 1921 (s. 832). Opstalter af kirken set fra vest og øst samt tværsnit gennem skibet set mod øst. Tegninger i Kolding Stadsarkiv. 1:600.
– Ernst Petersen's competition proposal 1921. Elevations of the church viewed from the west and east, and cross-section through the nave viewed towards the east.

teressant formet'. Men de kunne ikke godtage 'det fladtrykte' tårn, som for dem var reduceret til fire 'tynde piller'.⁴ Kaj Gottlobs kirke kom altså ikke til udførelse i Kolding, men tårnet, som senere er blevet påskønnet,⁸ fandt kort tid efter sin form i Århus Skt. Lukas Kirke (DK Århus 1314-16).⁹

Også Ernst Petersen tegnede en nyklassicistisk bygning (fig. 9), dog med tårnet i vest, hvorved han, som han selv sagde, fulgte 'den gamle tradition'.¹⁰ Murene skulle være af tynde, gule Flensborgsten og enkelthederne udføres i bornholmsk sandsten. Tårnet afsluttes med en åben, kobbertækket 'kuppelbygning'; indvendig var det hvidkalkede rum tænkt dækket af et mørkt malet kassetteloft.¹¹

Af to andre anonyme projekter, gengivet i *Arkitekten* og mærket henholdsvis 'hjul Kors' og 'stjerne', viser det første endnu en variation over C. F. Hansens Vor Frue Kirke, af dommerne betegnet som en 'nærgående efterligning', mens det andet er et forslag til en stor, nybarok centralbygning.

BYGNING

Kirken vest for Haderslevvej er opført på en krævende grund, idet terrænet skræner stærkt mod nord, ned mod byen. Bygningen er, som det ønskedes af byggekomiteen, orienteret med koret i vest og tårn og hovedindgang i øst. Det store anlæg er trukket ca. 40 m tilbage fra gaden, hvorfra en 25 m bred trappe, grusbelagt og med trinsten af granit, fører op til indgangen. I hoveddispositionen indgår en porticus foran tårnet, der med knækkede buegange forbinder kirken med de to symmetrisk anbragte sidepavilloner, som omslutter den grandiose trappe.

Den store bygning (fig. 10-19), der rummer 800 siddepladser, består af et langhus, 48×18 m, med afvalmet tag og en apsis i vest. Det 40 m høje tårn, hvis nedre etage tjener som forhal (vå-

Fig. 10. Kirken set fra øst. Foto Ernst Borup Kallesøe o. 1986. Danmarks Kunstbibliotek. – The church viewed from the east.

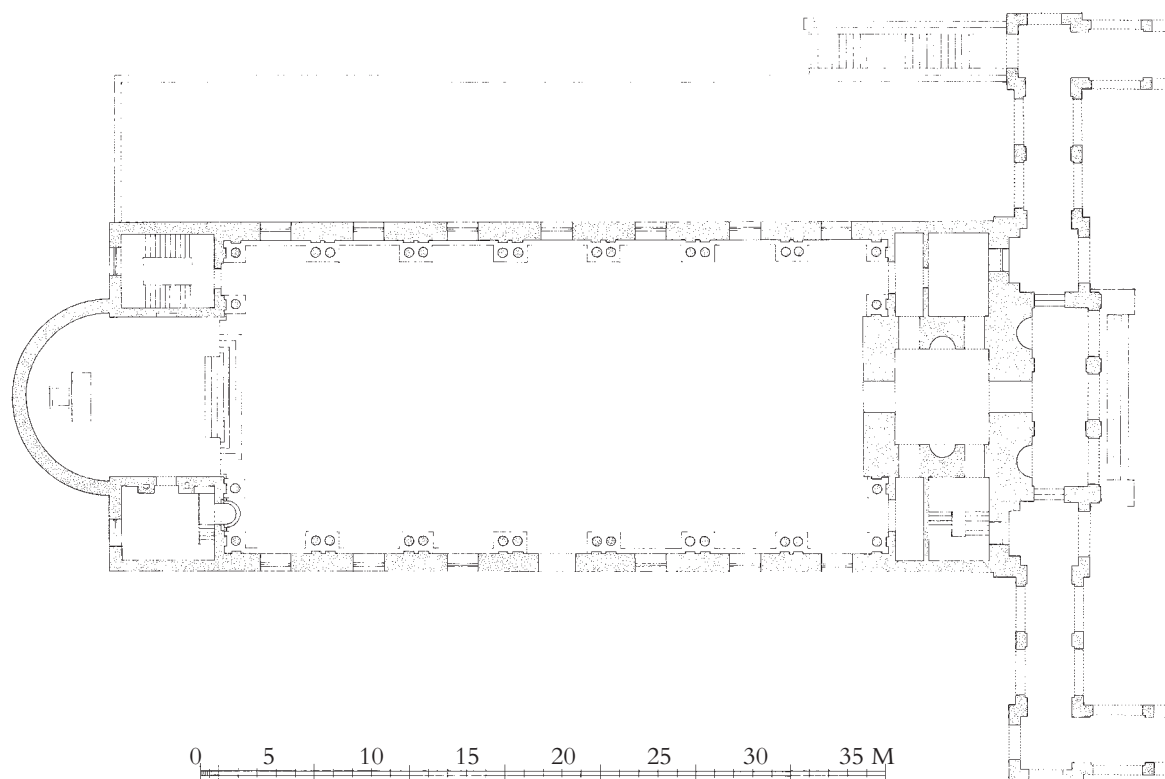

Fig. 11. Grundplan af kirken før udvidelsen mod vest (jf. fig. 21), tegnet af Martin Holm Mogensen 2009 efter Christian Svane og Axel G. Jørgensen 1923. 1:400. – *Ground plan before the extension to the west (cf. fig. 21).*

benhus), er til dels indbygget i selve kirkens krop. Indvendig dækkes rummet af et kassetteret tøndehvælv, der foregiver at hvile på en søjlerække langs væggen. En krypt under kor og apsis rummede oprindelig sakristi og sanglokaler; hertil er 1987 føjet en lav, halvcirkulær tilbygning med menighedslokaler og kontorer.

Formsproget i Svanes og Jørgensens vinderprojekt er nyklassicistisk i C. F. Hansens ånd, idet tårnet dog har lånt træk fra barokken. Og selv om de bærende konstruktioner er udført i det nye materiale, jernbeton, giver det sig ikke udslag i arkitekturen. Inden byggearbejdet gik i gang 1923, blev det oprindelige forslag ændret på flere punkter: Et lille kor, der først var tænkt som en rektantet 'udbygning', prydet med søjler og med indvendig apsis, blev også udvendig til en ægte apsis, og tårnets nedre gesims løftedes fri af kirkens tag. Indvendig blev søjlerne langs væggen stillet sammen, så de står parvis.

Materialer og teknik. Kirken er opført som en 'moderne' konstruktion med bærende elementer og dragere af jernbeton. Også gesims og vinduesindfatninger, der imiterer sandsten, er af cement, mens facader og vægge er udmuret i tegl, der er pudset og hvidtet. I tårnet er etageadskillelserne af beton. Det røde tegltag hviler på en tømret konstruktion, der igen er aflastet på betonkonstruktionen. Tøndehvælvet over det store rum er udført som en avanceret betonskalkonstruktion, ophængt i betondragere. Under sydmuren er soklen i niveau med det omgivende terræn, men mod nord har det været nødvendigt at opbygge en bastionsagtig platform eller 'terrasse'. Denne er græsklædt og omgivet af et rækværk med balustre.

Bygningen bindes formmæssigt sammen af en kraftig, profileret *gesims*, der også omfatter apsis og facaden mod gaden og er ført op over tagfoden, så tagfladerne har indvendig afløb. De

Fig. 12. Porticus med hovedindgang og buegang set mod nordvest. Foto Ernst Borup Kallesøe o. 1986, Danmarks Kunstmuseum. – *Portico with main entrance and arcade viewed towards the north west.*

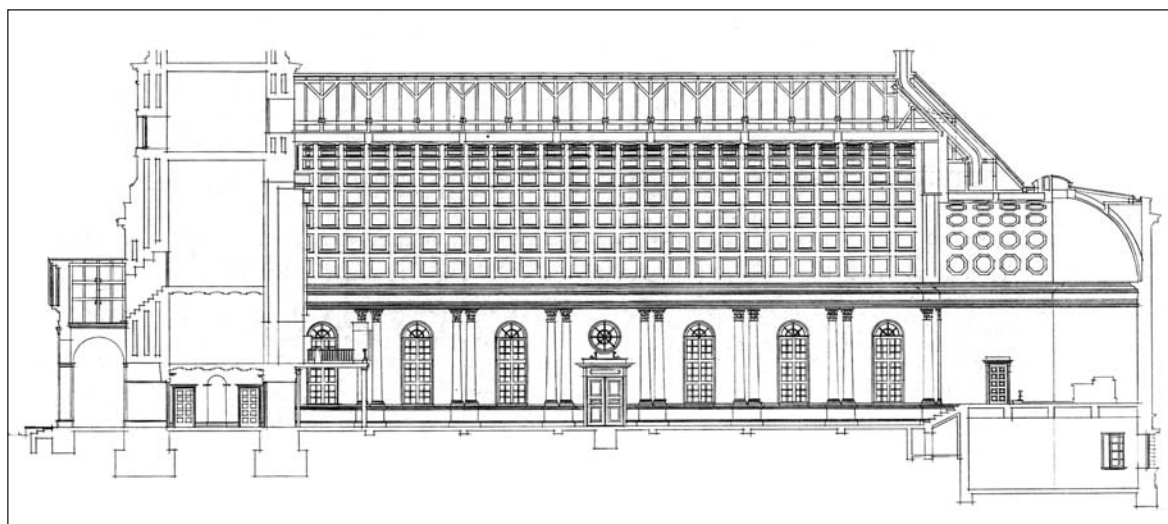
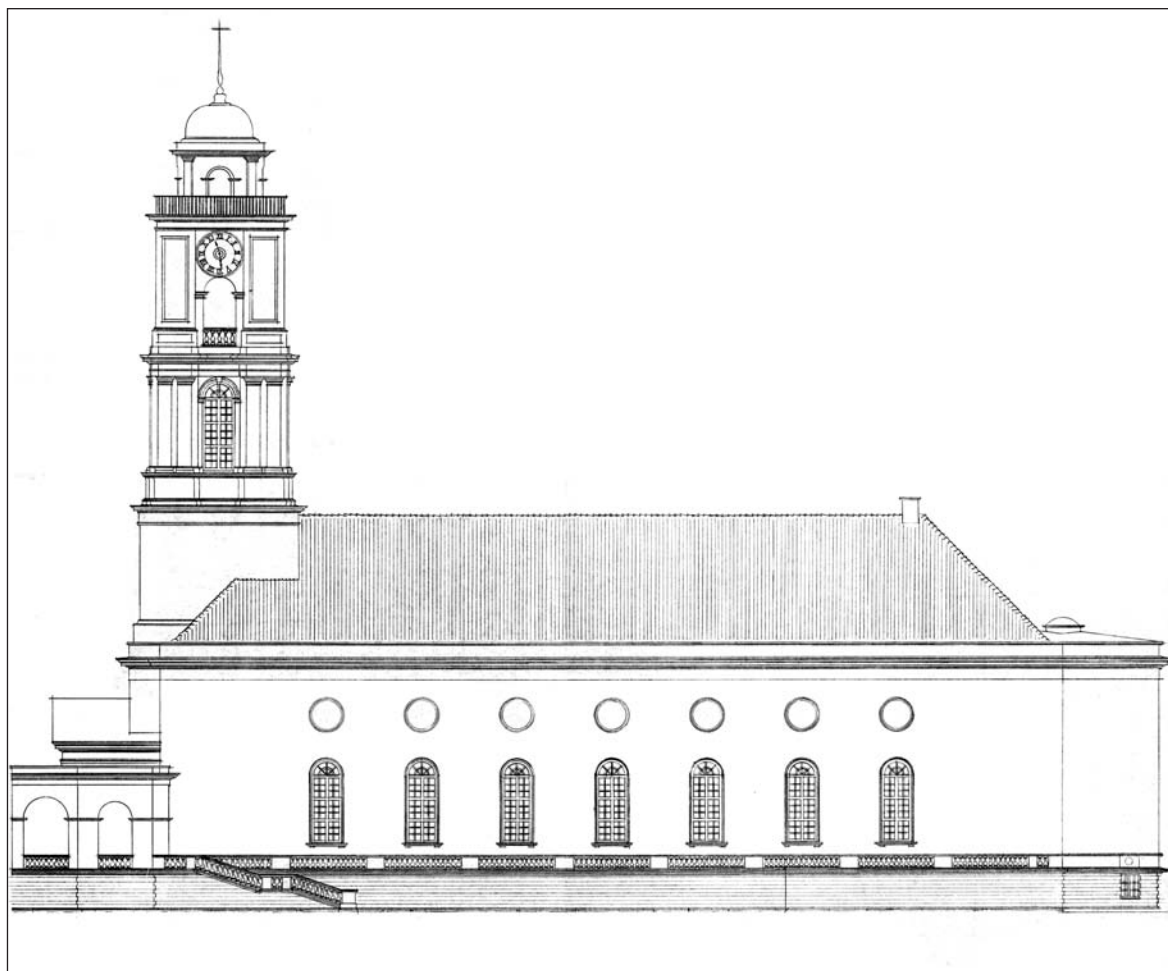

Fig. 13-14. Opstalt af nordfacade og længdesnit set mod syd. Tegninger 1983 efter Christian Svane og Axel G. Jørgensen 1923. I kirkens arkiv. 1:400. – *Elevation of the north facade and longitudinal section viewed towards the south.*

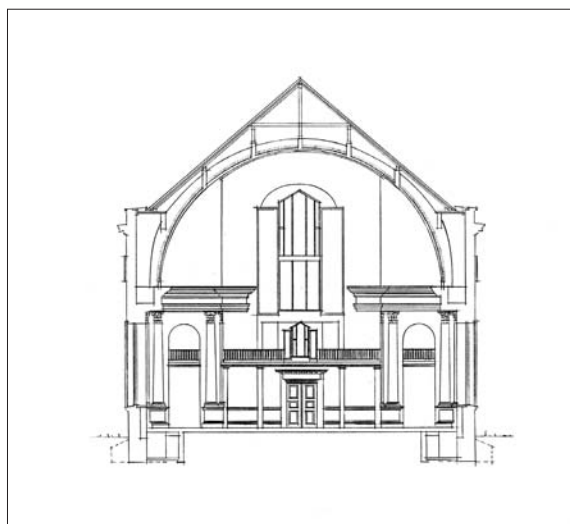
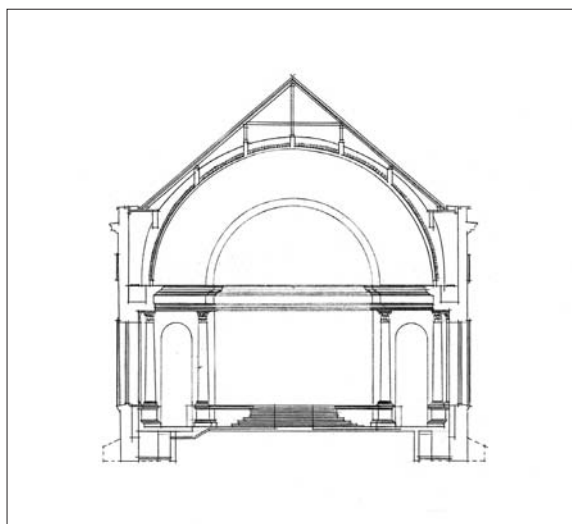
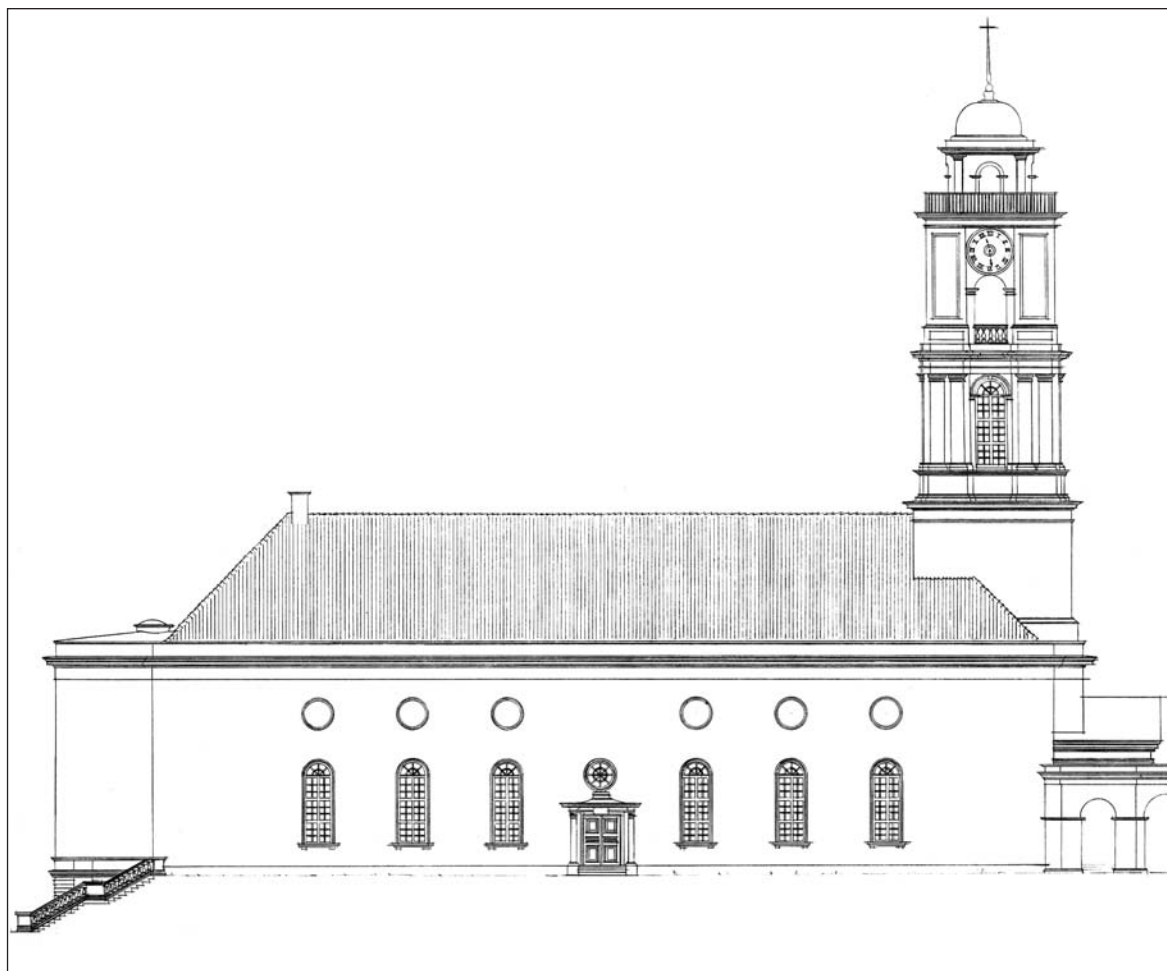

Fig. 15-17. Opstalt af sydfacaden samt tværsnit set mod vest og øst. Tegninger 1983 efter Christian Svane og Axel G. Jørgensen 1923. I kirkens arkiv. 1:400. – *Elevation of the south facade and cross-sections viewed towards the west and east.*

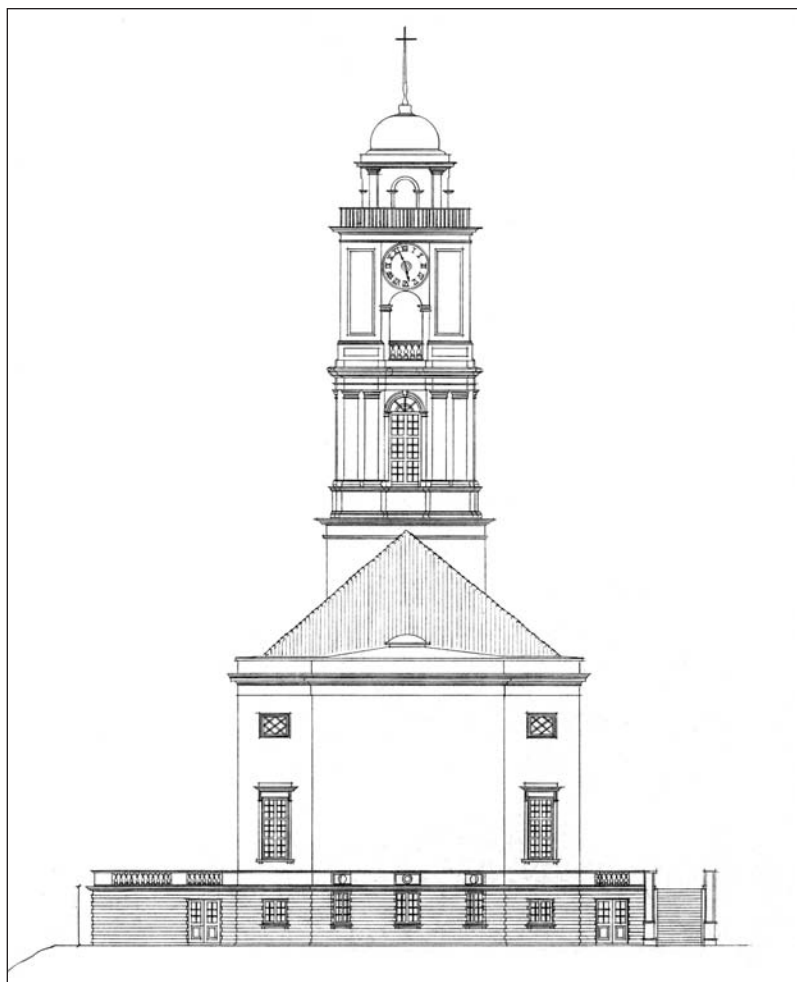

Fig. 18. Opstalt af vestfacade. Tegning 1983 efter Christian Svane og Axel G. Jørgensen 1923. I kirkens arkiv. 1:400. – *Elevation of the west facade.*

glatte facader optages i nord af syv rundbuede og småsprossede *vinduer* med jernrammer, hvorover der er anbragt et lignende antal *cirkelblændinger* eller 'spejle' med samme tværmål som vinduerne. Sydsiden er disponeret på samme måde, idet det midterste fag dog optages af en dør, der er dækket af et lille tag, båret af to frisojler.

Hovedindgangen i øst smykkes af et *tympanon* (fig. 20) med bronzestøbt relief af Lazarus' Opvækkelse, skænket af købmand Alfred Nielsen og hustru og udført 1927 af billedhuggeren Anne Marie Carl-Nielsen. Hun var født i det nærliggende Sønder Stenderup og har signeret værket med sit pigenavn, Brodersen. Indskriften i nedre

højre hjørne lyder: »Alfred : Schmidt og Hustru : A. M. C. N. Brodersen«. Nord for døren er i muren indsat kirkens *grundsten* med indskrift i versaler og med romertal 'Anno domini 1923'.

Tårnet indgår som en integreret del af kirkens front mod gaden, hvor det løfter sig over arkadebygningen og kirkens tag. Af de tre 'frie' stokværk fremstår det nedre som en 'plint', kun med et cirkelvindue i øst, mens de to øvre fremtræder i et nærmest barokt formsprog med lisenner, blændinger og kraftige, profilerede gesimser. Mellemetagen har store, rundbuede vinduer svarende til kirkens langsider, men med fremhævet slutsten. Øvre etage, hvor klokkerne hænger, har

Fig. 19. Opstalt af østfacade. Tegning 1983 efter Christian Svane og Axel G. Jørgensen 1923. I kirkens arkiv. 1:400. – *Elevation of the east facade.*

til hver side store åbne glamhuller, der nederst er afskærmet af et rækværk med balustre. Over hver åbning er opsat en stor rund *urskive*, 2,5 m i tværmål, med romertal. Tårnet afsluttes over en platform med rækværk af en lille rund, kobbertækket kuppelbygning. Denne 'lanterne' er tydeligt inspireret af det alternative forslag, som C. F. Hansen 1810 havde skitseret til Københavns Vor Frue Kirke, men som efter hans eget råd ikke blev anvendt (jf. *DK KbhBy* 153–56 med fig. 97). Over kuplen hæver sig en 5 m høj *fløjstang* endende i et kors.

Indre. Det store, lyse kirkerum, *skibet*, domineres helt af *tøndehvælvet*, der med sine blå kas-

setter er spændt ud som en vældig himmelbue. Hvælvet synes at hvile på de frisojler, der parvis er opstillet langs væggene, men disse er ren dekoration, idet hvælvingen som nævnt er op-hængt i en betonkonstruktion, der igen hviler på bærende elementer i selve muren. De korintiske søjler er udført i metal, træ og stuk, og af samme materialer er også den kraftigt dimensionerede og rigt udsmykkede gesims. Denne 'arkitrav' er ført rundt, så den også omfatter kor og apsis.

Det korte, smalle *kor* (fig. 23) er bygget ind i selve langhuset og flankeret af et trapperum i nord og af et præsteværelse i syd, hvorfra der er adgang til prædikestolen. Apsiden dækkes af et

Fig. 20. Tympanon over hovedindgangen med relief af Lazarus' Opvækkelse, udført 1927 af Anne Marie Carl-Nielsen (s. 838). Foto AM 2007. – Tympanum above the main entrance with relief of The Raising of Lazarus by Anne Marie Carl-Nielsen 1927.

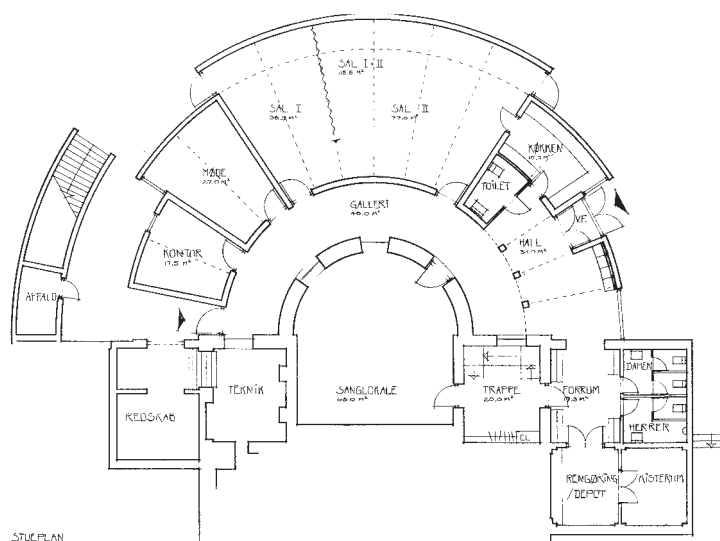

Fig. 21. Forslag til tilbygning ved kirkens vestende ved Lauge Juuls Tegnesteue 1986. Grundplan i kirkens arkiv. 1:400. – Proposal for an extension to the western end of the church by Lauge Juuls Tegnesteue, 1986.

glat halvkuppelhvælv, mens det korte, kassette-rede tøndehvælv går i ét med korbuen. Koret er ved en trappe hævet syv trin over skibet og får alene lys fra en cirkulær åbning øverst i apsiden.

Gulvene er af Ølandsfliser og gangarealerne dækket af lyseblå tæpper, der matcher med felterne i kassetteloftet og den krumme altervæg.

Kopier efter *relieffer af Thorvaldsen*, opsat i Vor Frue Kirke i København 1840.¹² 1-2) Jesu indtog i Jerusalem og Korsbæringen (fig. 22), to udsnit af frisen 'Kristi gang til Golgata'. I korets nord- og sydvæg, 3-4) 'Caritas' (Den kristelige Kærlighed) og 'Barnets Skytsengel', to relieffer opsat i dåbs-venteværelset.

Tilbygningen til kirkens vestende (fig. 21), indeholdende menighedslokaler og kontorer, er opført af Lauge Juuls Tegnesteue, Kolding, og indviet 8. nov. 1987. Tilføjelsen underordner sig helt den stående kirke og er udformet som en lav, bygningskrans, koncentrisk med apsidens underetage (krypt) og i samme niveau som denne. De enkelte lokaler er samlet om en glasoverdækket atriumgård, hvorfra de spreder sig som ulige lange faner i en vifte med lysindfald i de korte sidemure. Der er adgang udefra og herfra videre op til kirkerummet via trappen, der udmunder nord for koret. Udvidelsen svarer i sin idé til lignende tilføjelser ved Skt. Pauls Kirke i Århus, udført 1978 ved arkitekterne Inger og Johannes Exner (*DK Århus* 1313-16), og ved Thomas Kingos Kirke i Odense 1986, tegnet af Ebbe Lehn Petersen (*DK Odense* 1633 f.).

INVENTAR

Inventaret er i hovedsagen fra opførelsestiden udført efter tegning af arkitekterne. Det har et eget præg af klassicisme, skønvirkestil og en smule rokokko.

Alterbordet dækkes af et *alterklæde*, som er vævet 1978 af tekstilkunstneren Doris Nielsen, Kolding. Et podium bag alterbordet bærer alterprydelsen,

en monumental gipskopi af Bertel Thorvaldsens Kristus fra Vor Frue Kirke i København (*DK KbhBy* 193 ff.).

Altersølv (fig. 25), med årstallet 1925, er udført af Holger Kyster og skænket af guldsmeden selv i forening med hans hustru, svoger og svigerinde (jf. kirkegårdsmonument på Gamle Kirkegård nr. 9). Den opulente kalk, 34 cm høj, har på skaftet tre stående engle og langs bægerranden en bort af vinløv med små englehoveder. Under foden ses stemplet »H. Kyster 830S« samt en indskrift med graveret kursivskrift: »Skænket til Kristkirken i

Fig. 22. Dør i korets sydside og herover et relief med Korsbæringen i kopi efter Thorvaldsen (s. 841). Foto AM 2008. – Door in the south side of the chancel, above it a relief of *The Way of the Cross* after Thorvaldsen.

Fig. 24. Indre set imod orglet i øst. Foto AM 2008. – *Interior viewed towards the organ in the east.*

Kolding. Til Minde om vore Forældre Andreas Kyster og Hustru Bodil Marie født Hirth. Frederik Lindemann og Hustru Johanne Hillerup, Holger Kyster og Emma Kyster f. Lindemann«. Disken, tværmål 18 cm, prydes af Gudslam og unggotisk bladværk, den cylindriske oblatæske af Kristusmonogram, mens alterkanden i formerne slutter sig til kalkens. Den bærer ikke som de øvrige stykker guldsmedens stempel men et Københavnsmærke »1925« og gardeinmærke for Christian F. Heise.

Kirken har to sæt *alterstager* af messing, det ene 59 cm højt, af renæssancetype med balusterskæft, det andet i klassicistisk stil, 94 cm højt. Stagerne er leveret af kunstsmed Knud Eibye, Odense. To store *gulvkandelabre* af messing (275 cm høje) er opsat som flankering af alteret. En *syvstage* står nu i præsteværelset.

Fig. 23. Indre set imod alteret i vest. Foto AM 2008. – *Interior viewed towards the altar in the west.*

Af *messehaglerne* er den ene fra 1925 af rødt fløjel med rygkors og kantning af gulddagramaner. Yderligere seks er nyere i liturgiske farver. En grøn er fremstillet 1980 af Doris Nielsen, Kolding, en hvid 1994 af Lene Abildgaard Knudsen, Lemvig.

En *korsranke* har messingbalustre og flot svungne messinggelændere langs korttrappen.

Døbefonten (fig. 26) er udført i hvidlig kalksten (faksekalk?) af stenhugger Forsberg i Kolding og har form af en stor lotusblomst, 88 cm høj (med plinten). Den står foran den nordre stolerække. *Dåbsfadet* er af tin, tværmål 55 cm, fanen med kors og versalindskrift: »Krist-Kirken anno 1925«.

Den monumentale *prædikestol* er i hovedsagelig klassicistisk stil med rig udsmykning i gips. Kurven har nærmest vaseform og bærer et forgyldt Kristusmonogram. Den væsentlig mindre himmel hviler på konsoller og kroner en rundbuet dør, som giver adgang fra præsteværelset bagved.

Fig. 25. Altersølv, 1925, udført og skænket af guldsmed Holger Kyster (s. 841). Foto AM 2008. – Altar plate, 1925, made and donated by the goldsmith Holger Kyster.

Stolestaderne er ganske enkle, bænkenene med fyldingsryglæn, gavlene lave og brede med rombeformede fyldinger. Træet står bejdset med sorte lister. En bedepult med rødt fløjlsbetræk findes i præsteværelset.

Orglet, med 36 stemmer, tre manualer og pedal, er bygget 1964 af Marcussen & Søn, Aabenraa, med anvendelse af pibemateriale fra kirkens tidligere *†orgel*. Dette var bygget 1925 af Horsens Orgelbyggeri ved M. Sørensen (22 stemmer, to manualer og pedal) og ombygget 1935 af Marcussen & Søn, Aabenraa (30 stemmer, to manualer og pedal).¹³

Kirken har tre *messinglysekroner* alle udført og tegnet af Knud Eibye, Odense. 1) (Fig. 27) særlig rigt udformet, 280 cm høj. Stammen udgøres af to lanterner, en større under en lidt mindre, og løber både foroven og forneden ud i enevolds-

kroner. Underdelen symboliserer med sine plante- og stenmotiver naturen, den nedre lanterne nådens rige (lammet, evangelisterne), mens den øvre skal minde om det kommende herlighedsrige (dåben, flammer, palmer). Kronen er ophængt midt i skibet. I sit takkebrev til kunstmesteren omtalte arkitekt Christian Svane kronen som en milepæl i dansk kunsthåndværks historie. 2-3) Ens i barokstil, ophængt østligst og vestligst over midtgangen.

Et *tårnur*, nu ude af brug, er skænket anonymt 1945 og udført af Henry K. Nielsens Tårnurfabrik i Løkken. To messingskilte meddelte: »Dette Kirkeur er skænket af en anonym Giver og opstillet i Kristkirken i Kolding 1945« og »Chr. Ørnholms Eftf. Henry K. Nielsen Tårnurfabrik Løkken No 309 1945«. Stellet er rødmalet og værket opstillet i et urhus af fyrretræ med vinduer. I tårnets mel-

lemstokværk. Uret har fungeret til 2007, da der indførtes automatisk ringning.

De to *klokker* i tårnet er fra 1924, leveret af De Smithske Støberier i Aalborg. 1) Tværmål 110 cm, glat, om halsen en indskrift med reliefversaler, der kantes af dobbeltlister: »For Krist-Kirken i Kolding gjorde De Smithske Støberier i Aalborg mig Aar 1924«. På legemet læses: »Land! Land! Land!/ Hør Herrens Ord«. 2) Som nr. 1 bortset fra, at tværmålet kun er 87 cm, og at legemets indskrift lyder: »Takker Herren/ thi han er god«.

Begge klokker har slyngebomme og er opsat i en sortmalet klokkestol af fyr fra 1925.

KILDER OG HENVISNINGER

Arkivalier. *Kirkens Arkiv*. Rapport om Kristkirkens bygningsmæssige forfatning ved J. Ingemann Gregersen, E. J. Olsson og Lauge Juul's Tegnestue 1982.

NM. Udskrift fra kunstsmedemester Knud Eibyes arkiv, Odense.

Tegninger. *Kirkens arkiv*. Tegninger til kirkens opførelse: plan, snit og opstalter ved Christian Svane og Axel G. Jørgensen (kopier af original tryk 1923).

Fig. 27. Lysekroner nr. 1, 1925, tegnet og udført af Knud Eibye, Odense (s. 844). Foto AM 2008. – *Chandelier, 1925, designed and made by Knud Eibye, Odense.*

Fig. 26. Døbefont 1925 (s. 843). Foto AM 2008. – *Baptismal font, 1925.*

– Forslag til tilbygning af menighedslokaler m.m. ved Lauge Juul's Tegnestue 1986.

Kolding Stadsarkiv. Konkurrenceforslag til en kirke i Kolding: plan, snit og opstalter samt beskrivelse ved Ernst Petersen 1921.

Danmarks Kunstbibliotek. Samlingen af arkitekturtegninger. Konkurrenceforslag til en kirke i Kolding: plan, snit og opstalter samt beskrivelse ved Kaj Gottlob 1921. – Christian Svane og Axel G. Jørgensens vinderprojekt er gengivet i *Arkitekten* 1921, der foruden Kaj Gottlobs forslag (jf. ovf.) bringer endnu to forslag, mærket hhv. 'hjulkors' og 'stjerne'.

Litteratur. »Konkurrence om en Kirke i Kolding«, *Arkitekten* 1921, 256-62. – *Kristkirken Kolding 1925-1975*, udg. af menighedsrådet, Kolding 1925. – Gudmund Olsen, »Kristkirken, Kolding 50 år«, *HaStb* 1975, 95-99. – Hans Erling Langkilde, *Nyklassicismen i købstæderne*, Kbh. 1986, 63-70. – Carsten Bach-Nielsen, »Dogmer og dilemmaer i mellemkrigstidens kirkearkitektur: traditionalisme eller funktionalisme. I skyggen af Klint«, *Fortid og Nutid*, 1998, 270-93.

Historisk indledning og beskrivelse af bygning ved Niels Jørgen Poulsen, inventar ved Ebbe Nyborg og Ole Olesen (orgler). Engelsk oversættelse ved James Manley. Redaktionssekretær Heidi Lykke Petersen. Teknisk og grafisk tilrettelæggelse ved Mogens Vedso. Redaktionen afsluttet 2008.

¹ Niels Nøjgaard, »Kirkelivet«, *Kolding i det tyvende århundrede*, II, red. Knud Moseholm m.fl., Kolding 1979, 15 ff.

² Missionshuset ved Tøndervej er opført 1883 af arkitekt Johan Christian Fussing. Indvielsen som gudstjernerestelokal fandt sted 28. aug. 1921.

³ J. M. Roesen var byens 3. præst 1921–25 og herefter sognepræst i det nyoprettede Kristkirkens Sogn.

⁴ *Arkitekten* 1921, 256–62.

⁵ Claus M. Smidt i *Danmarks Arkitektur. Kirkens huse*, Kbh. 1981, 175 og Hans Erling Langkilde, *Nyklassicismen i Købstæderne*, Kbh. 1986, 7–13 og 63–70.

⁶ Forslagene er anonyme. Ud over Svanes og Jørgensens vinderprojekt kan kun Kaj Gottlobs og Ernst Petersens forslag identificeres.

⁷ Jf. Gottlobs ledsagende beskrivelse.

⁸ *Langkilde* (note 5) 145–47.

⁹ Skt. Lukas Kirke i Århus er opført 1921–26 efter tegninger af Kaj Gottlob i en forenklet skikkelse, efter at han og Anton Frederiksen 1918 havde vundet førstepræmie i en konkurrence om denne kirke.

¹⁰ Tegninger og beskrivelse i Kolding Stadsarkiv.

¹¹ Dommerne var ret afvisende i deres kritik: projektet var ikke godt i det ydre, og proportionerne i de smalle vinduer var uheldige. Heller ikke tårnet med de tynde søjler var smukt. *Arkitekten* 1921, 262.

¹² Jf. *DK KbhBy* 216 og 218 med fig. 125–27.

¹³ Yderligere oplysninger om kirkens orgler findes i Den Danske Orgelregistrant.